

**Годишен доклад за дейността
Доклад на независимите одитори
Финансов отчет**

**Доброволен пенсионен фонд
„ЦКБ – Сила”**

31 декември 2018 г.

Съдържание

Страница

Годишен доклад за дейността	-
Доклад на независимите одитори	-
Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица	1
Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица	2
Отчет за паричните потоци	3
Пояснения към финансовия отчет	4

ДОКЛАД
ЗА УПРАВЛЕНИЕТО НА ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН
ФОНД „ЦКБ - Сила“ ПРЕЗ 2018 ГОД.

СЪДЪРЖАНИЕ:

A. ОСИГУРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ	3
Б. ФИНАНСОВА И ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ	4
I. ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДА.	4
II. ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА.....	5
III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ	7
IV. ДОХОДНОСТ НА АКТИВИТЕ	8
В. ОСНОВНИ РИСКОВЕ ЗА ФОНДА	9
Г. ПЕРСПЕКТИВИ И ЦЕЛИ.....	9

А. ОСИГУРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Общият брой на осигурените лица към 31.12.2018 год. е **55 070**, което е с 779 души повече спрямо 31.12.2017, когато са били 54 291. Броят на осигурителни партиди по групови договори е **46 381**, а по индивидуалните договори – **18 010**.

През годината новоосигурените лица са **2 230**, като по групови договори са открити **1218** осигурителни партиди, а по индивидуални – **1 789**. Новоосигурени прехвърлени от други фондове са **46** души, като **19** души са прехвърлили във фонда работодателски осигурителни вноски от друг пенсионен фонд, а **33** души – лични вноски.

Средният месечен размер на личните вноски през годината е **59.34** лв., а на вноските от работодател е **43.09** лв.

От началото на годината до 31.12.2018 год. са изплатени еднократно суми на **1 538** лица, след придобиване на право на пенсия, и на **1 600** осигурени – преди настъпване на осигурителен случай.

101 души са напуснали, като са прехвърлили средства в други фондове, управлявани от други дружества. От тях **36** са по лични договори, а **72** – по работодателски.

Броят на пенсионерите към 31.12.2018 год. е **97**. Средният размер на изплащаните месечни пенсии за 2018 г. е **136.48** лв.

№ по ред	Показател	Брой
1.	ОСИГУРЕНИ ЛИЦА КЪМ 31.12.2018 ГОД.	55 070
1.1.	ОП С ЛИЧНИ ВНОСКИ – АКТИВНИ	6 864
1.2.	ОП С ЛИЧНИ ВНОСКИ - СПРЯНО ПЛАЩАНЕ	11 146
1.3.	ОП С РАБОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ – АКТИВНИ	9 271
1.4.	ОП С РАБОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ - СПРЯНО ПЛАЩАНЕ	37 110
2.	НОВООСИГУРЕНИ ЛИЦА	2 230
2.1.	НОВИ ОП С ЛИЧНИ ВНОСКИ	1 789
2.2.	НОВИ ОП С РАБОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ	1 218
3.	ПРЕХВЪРЛЕНИ ОСИГУРЕНИ ЛИЦА ОТ ДРУГ ФОНД	46
3.1.	ПРЕХВЪРЛЕНИ С ЛИЧНИ ВНОСКИ	33
3.2.	ПРЕХВЪРЛЕНИ С РАБОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ	19
4.	ПЕНСИОНЕРИ КЪМ 31.12.2018 ГОД.	97
5.	ЕДНОКРАТНО ИЗПЛАТЕНИ ПРИ НАСТЪПИЛ ОСИГУРИТЕЛЕН СЛУЧАЙ	1 538
6.	ОСИГУРЕНИ ЛИЦА ПРЕДСРОЧНО ИЗТЕГЛИЛИ СУМИ	1 600
7.	ПРЕХВЪРЛЕНИ В ДРУГИ ФОНДОВЕ	101
7.1.	ПРЕХВЪРЛЕНИ С ЛИЧНИ ВНОСКИ	36
7.2.	ПРЕХВЪРЛЕНИ С РАБОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ	72
№ по ред	Показател	лв.
1.	СРЕДЕН РАЗМЕР НА ЛИЧНА ВНОСКА	59.34
2.	СРЕДЕН РАЗМЕР НА РАБОДАТЕЛСКА ВНОСКА	43.09
3.	СРЕДЕН РАЗМЕР НА МЕСЕЧНА ПЕНСИЯ	136.48

Б. ФИНАНСОВА И ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ

I. ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДА.

Към 31.12.2018 год. постъпленията във фонда са в размер на 8 125 хил. лв. От тях 7 973 хил. лв. са постъпления от осигурителни вноски. От други пенсионни фондове са получени 147 хил. лв., а положителния доход от инвестиране на средства на пенсионния фонд е 5 хил. лв. През годината са изплатени: пенсии в размер на 115 хил. лв., на осигурени лица придобили право на пенсия – 2 829 хил. лв., на наследници на починали осигурени лица - 185 хил. лв., а изтеглените средства от осигурени лица преди придобиване право на пенсия са в размер на 1 049 хил. лв. Прехвърлените средства към други фондове са 255 хил. лв. Начислените такси и удържки за Дружеството са в общ размер на 213 хил. лв., от тях: 192 хил. лв. удържки от осигурителни вноски, 11 хил. лв. встъпителна такса и 10 хил. лв. други такси. Стойността на нетните активи към 31.12.2018 год. е 87 148 хил. лв. Увеличението спрямо 2017 год. е 3 379 хил. лв. или 4,03 %.

ДИНАМИКА В НЕТНАТА СТОЙНОСТ НА АКТИВИТЕ НА ФОНДА

№ по ред	Наименование	ДФО		
		2018	2017	Сравн. Сума
I	Нетни активи в началото на периода	83,789	75,780	8,009
II	Увеличения	8,125	12,592	-4,467
1	Постъпления от осигурителни вноски	7,973	7,667	306
2	Прехвърлени средства от други пенсионни фондове	147	123	24
3	Средства на лица възобновили осигуряването си в УПФ по реда на чл.124а от КСО	0	0	0
4	Доход от инвестиране на средства	5	4,802	-4,797
5	Преведени лихви от НАП	0	0	0
6	Други увеличения	0	0	0
III	Намаления	4,748	4,583	-163
1	Изплатени пенсии	115	119	4
2	Изплатени средства еднократно или разсрочено на осигурени лица, придобили право на пенсия	2,829	2,461	-368
3	Изтеглени средства от осигурени лица	1,049	1,030	-19
4	Изплатени средства на наследници	185	130	-55
5	Прехвърлени средства на други пенсионни фондове	255	104	-151
6	Преведени средства на НОИ	0	0	0
7	Средства за държавния бюджет	100	95	-5
8	Средства на лица променили осигуряването си по реда на чл.46 от КСО	0	0	0
9	Прехвърлени средства към пенсионния резерв	0	0	0
10	Изплатени такси на дружеството, в т.ч.	213	644	431
	- удържки от осигурителни вноски	192	192	0
	- инвестиционна такса	0	432	432
	- встъпителна такса	11	10	-1
	- други такси	10	10	0
IV	Нетни активи в края на периода	87,148	83,789	3,379

II. ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА

През 2018 година станахме свидетели на редица събития които повлияха световните капиталови пазари. Основните събития които оказаха негативно влияние на капиталовите пазари бяха:

- Преговорите за съставяне на ново правителство в Германия след изборите.
- Икономическото противопоставяне и търговска война между САЩ и Китай, митническата политика на САЩ, спрямо някои от основните си търговски партньори.
- Паричната политика на Федералния резерв и Европейската Централна Банка.
- Парламентарните избори в Италия и новото правителство в Италия.
- Преговорите и действията на Великобритания и Европейския съюз по Брекзит.

През 2018 година Федералният резерв на САЩ четири пъти вдигна основния си лихвен процент с по 25 базисни пункта. В края на 2018 година лихвата е в диапазона 2.25-2.50%. Европейската Централна Банка остави паричната политика на Еврозоната без промяна, като в края на годината програмата по изкупуването на държавен и корпоративен дълг беше прекратена.

В Европа индексите на капиталовите пазари отбелязаха сериозни понижения през 2018 година. В Австрия основния индекс ATX-Austria е със спад от 19.72%. Във Великобритания водещия индекс FTSE 100 - UK приключи годината на нива от 6 728.13 пункта или спад от 12.48%. В Германия водещия индекс DAX - 30 приключи годината на нива от 10 558.96 пункта или със спад от 18.26%. Във Франция основния индекс CAC - 40 отчете спад от 10.95% и завърши годината на ниво от 4 730.69 пункта.

В Белгия основния индекс BEL - 20 отчете спад от 18.46% и завърши годината на ниво от 3,243.63 пункта. В Холандия основния индекс AEX - 25 отчете спад от 10.41% и завърши годината на ниво от 487.88 пункта.

Водещи индекси в САЩ също отчетоха понижения, като S&P 500 завърши годината със спад от 6.24% при ниво 2 506.85 пункта. В същият тренд се движеше и водещият DJIA, като достигна ниво от 23 327.46 пункта или спад от 5.63% спрямо предходната 2017 г. Технологичния индекс NASDAQ отчете спад от 3.88%, достигайки 6 635.28 пункта.

Корекцията на капиталовите пазари в Европа, не подмина и българския капиталов пазар. „БФБ – София“ АД отчете спад на три от борсовите индекси. Те приключиха на отрицателна територия като SOFIX отчете спад от 12.25%, достигайки ниво от 594.46 пункта, BGBX40 завърши със спад от 12.19%, а BG TR 30 със спад от 10.76%. Единствена добро бе представянето на BG REIT, като индексът приключи годината с ръст от 4.28% при стойност от 121.07 пункта.

Индекси: България, Европа и САЩ

Индекс	31.12.2018	31.12.2017	Изменение (%)
SOFIX	594.46	677.45	-12.25%
BGBX 40	115.91	132.00	-12.19%
BG REIT	121.07	116.10	4.28%
BG TR 30	496.14	555.98	-10.76%
FTSE 100 -UK	6,728.13	7,687.77	-12.48%
DAX - Germany	10,558.96	12,917.64	-18.26%
CAC 40- France	4,730.69	5,312.56	-10.95%
ATX-Austria	2,745.78	3,420.14	-19.72%
AEX-Amsterdam	487.88	544.58	-10.41%
Euro STOXX50 Pr	3,001.42	3,503.96	-14.34%

ДОКЛАД ЗА УПРАВЛЕНИЕТО НА ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ - СИЛА“ ПРЕЗ 2018 ГОД.

BEL 20 - Belgium	3,243.63	3,977.88	-18.46%
DJIA - USA	23,327.46	24,719.22	-5.63%
SP 500 - USA	2,506.85	2,673.61	-6.24%
NASDAQ - USA	6,635.28	6,903.39	-3.88%

Общата пазарна капитализация на българския капиталов пазар в края на 2018 г. отбелязва ръст със 13.31% до 26,8 млрд. лв., спрямо предходната година. Броят на сделките на регулиран пазар за изминалата година е 54 341 и отбелязва спад от 47% спрямо 2017-а. На 550 млн. лв. възлиза оборотът на БФБ, като това е с 28% по-малко на годишна база.

ПАЗАРНА КАПИТАЛИЗАЦИЯ (лв.)

Основен пазар	Декември 2018	Декември 2017	Изменение (%)
Сегмент акции Premium	1,938,747,955	2,303,340,654	-15.83%
Сегмент акции Standard	6,138,336,638	19,350,222,494	-68.28%
Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел	611,182,748	700,049,870	-12.69%
Алтернативен пазар			
Сегмент акции	17,590,358,912.32	895,652,959	1863.97%
Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел	486,719,031.74	371,702,166	30.94%
ОБЩО:	26,765,345,285	23,620,968,144	13.31%

През 2018 год. при инвестирането на средствата на Фонда, усилията ни бяха насочени към постигането на целите, заложи в инвестиционната политика на фонда- да бъде запазена реалната покупателна способност на паричния еквивалент на управляваните активи. Беше отчетено негативното влияние на международните капиталови пазари. В търсенето на инвестиционни възможности се ръководихме от принципите, залегнали в Кодекса за социално осигуряване, а именно - надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация. Инвестициите бяха насочени както към ценни книжа търгувани на международните пазари, така и към ценни книжа на българския капиталов пазар, сделки с ДЦК, емитирани от Министерство на финансите, държави членки, държави посочени в наредба на Комисията и централните им банки, ценни книжа емитирани от Европейската Централна Банка и Европейската Инвестиционна Банка.

В края на 2018 год., делът в ДЦК и дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки, държави посочени в наредба на Комисията и централните им банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ е в размер на 36,97%. През 2018 година БНБ проведе само един аукцион на 22.01.2018 год. за ДЦК, емитирани от Министерство на финансите на Република България. На международните финансови пазари търгувахме с дългови ценни книжа с различен матуритет, в щатски долари и евро, издадени от Република България, Република Португалия, Република Албания, както и ценни книжа на Австрийската банка за развитие, гарантирани от Република Австрия.

Инвестициите общо в корпоративни облигации, емитирани както от български, така и от чужди емитенти са в размер на 8,72%. През годината участвахме в записването на обезпечени корпоративни облигации, за които в решението на общото събрание на акционерите и в предложението за сключване на облигационен заем е поето задължение да се иска приемане и те да бъдат приети за търговия на регулиран пазар в срок, не по-дълъг от 6 месеца от издаването им с емитенти „Северкооп Гъмза Холдинг“ АД и „Дивелъпмънт Асетс“ ЕАД. На международните пазари, търгувахме с корпоративни облигации на Hrvatska Elektroprivreda, Energo Pro -AS, OEST Kontrollbank. Купени бяха облигации с емитент Republic of Montenegro, Republic of Portugal, Republic of Croatia, Republic of Albania.

Делът в акции – български и чуждестранни, включително акции на дружества със специална инвестиционна цел към края на отчетния период е в размер на 36,97%. През 2018 година търгувахме с първокласни Европейски и Американски акции с добра дивидентна доходност на компании от Германия, Франция, Холандия, Белгия и САЩ, като ONTEX GROUP N.V., UNIBAIL RODAMCO S.A., EXXON MOBIL CORP., AT&T INC., MERCK KGAA, PROXIMUS S.A., SIEMENS AG, THYSSENKRUPP AF, PROCTER & GAMBLE CORP., ROCHE AG, AXA S.A., BPOST S.A., DAIMLER AG, DEUTSCHE POST AG, SCHAEFFLER AG, HUGO BOSS AG, BRENNTAG AG, ONTEX GROUP NV, SANOFI S.A., PROXIMUS, WERELDHAVE NV, BAYER AG, GEA GROUP, DEUTSCHE EUROSHOP AG, GENERAL ELECTRIC и пр.

Делът на КИС, включително чужди е в размер на 5,13%. Записани бяха дялове в ДФ "Конкорд Фонд - 1 Акции и облигации".

Към края на 2018 год. инвестициите в недвижими имоти са в размер на 3,07% от активите на Фонда.

През годината не са правени инвестиции в банкови депозити.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ

През отчетния период при инвестирането на средствата и управлението на активите на Фонда продължихме стриктно да спазваме нормативните изискванията на Кодекса за социално осигуряване.

Наименование на актив	ДПО					
	2016		2017		Разлика	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
1 Цени индекс изддени или гарантирани от държавата	4,711	6.40	4,836	6.78	-125	-0.38
2 Акции	26,680	32.90	27,190	32.34	1,490	0.55
3 Акции и дялове на КИС	4,846	4.88	4,277	5.08	68	-0.10
4 Корпоративни облигации	5,481	6.28	4,343	8.17	1,138	1.12
5 Банкови депозити	0	0.00	0	0.00	0	0.00
6 Инвестиции в чужбина	33,826	38.22	30,829	38.31	2,798	1.01
7.1 ЦК издадени или гарантирани от държавни членове, Централните или Белия, държавни поощрения и награди на ИФН, от ЕЦ и/или ЕМБ	27,526	31.57	21,818	26.95	5,707	5.62
7.2 Акции	3,653	4.08	2,383	2.86	1,160	1.23
7.3 Акции и дялове на КИС	124	0.14	146	0.17	-21	-0.03
7.4 Корпоративни облигации	2,123	2.44	6,173	7.54	-4,050	-4.91
7 Инвестиционни имоти	2,878	3.87	2,726	3.24	-38	-0.17
8 Вземания	8,063	8.84	8,884	7.80	-791	-1.16
9 Парични средства по разплащателни сметки	2,873	3.20	4,287	8.18	-1,414	-1.80
Общо	87,188	100.00	84,874	100.00	3,112	0.00

Разпределение на активите в ДПФ към 31.12.2018 година

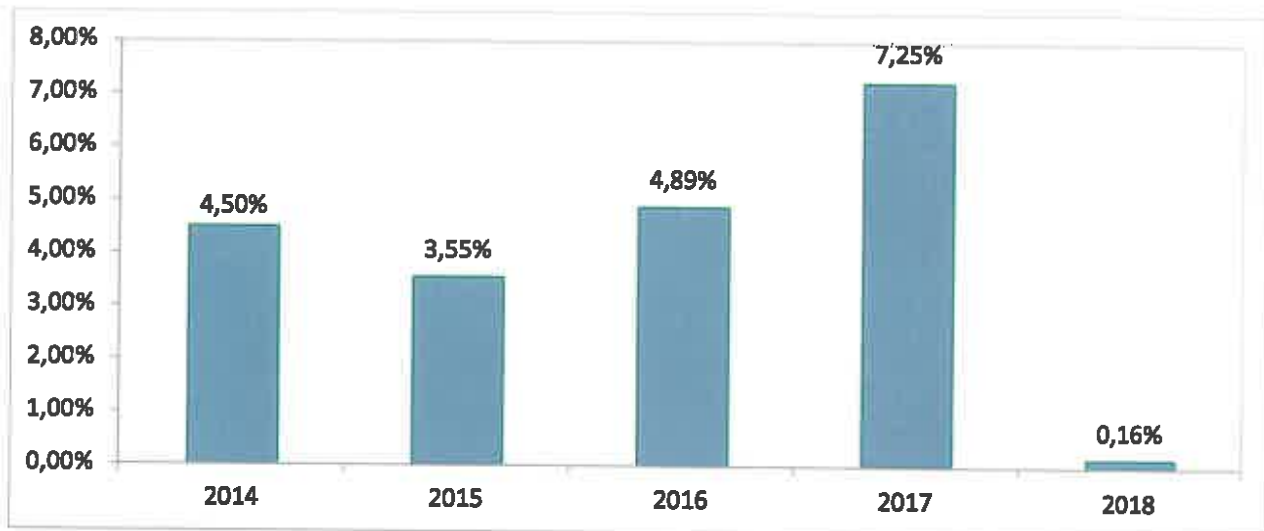

IV. ДОХОДНОСТ НА АКТИВИТЕ

Доходността от управление на активите за пет годишен период 2014 - 2018 год. на годишна база е следната:

ФОНДОВЕ	2014	2015	2016	2017	2018
ДОБРОВОЛЕН ПФ	4.50%	3.55%	4.89%	7.25%	0.16%

ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ-СИЛА“

В. ОСНОВНИ РИСКОВЕ ЗА ФОНДА

Основните финансови рискове в дейността през 2018 г. бяха: рискове свързани с финансови инструменти:

- пазарен риск- представлява рискът от повишаване или намаляване на тяхната пазарна стойност в следствие на бъдещи промени в пазарните условия. Притежаваните от Фонда финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен риск се управляват в съответствие с утвърдените лимити, съобразени с изискванията на пенсионното законодателство.

- валутен риск- риск при сключването на сделки в чуждестранна валута. Валутният риск се измерва чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута различна от Лев и Евро като процент от нетните активи на Фонда.

- лихвен риск- дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите. Процедурите по управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища.

- ценови риск- основният ценови риск, на който е изложен Фондът е свързан с инвестициите в капиталови ценни книжа.

- кредитен риск- При управление на кредитния риск ПОАД наблюдава риска от неизпълнение на ангажименти от страна на контрагенти при операции с финансови инструменти. При наблюдението на рисковите експозиции се отчитат колебанията в справедливата стойност на финансовите инструменти.

Г. ПЕРСПЕКТИВИ И ЦЕЛИ

Основна цел пред ръководството на ПОАД „ЦКБ - Сила“ АД през 2019 год. ще бъде запазване и увеличаване на пазарния дял на Фонда в контекста на променената конкурентна среда. Това ще бъде много важно за да се предотврати намаляване, както на активите на фондовете, така и на броя на осигурените лица. Усилията ни ще бъдат насочени към адекватно инвестиране на средствата на осигурените лица в зависимост от условията на финансовия пазар не само в България, а в световен аспект, с оглед постигането на по-добра доходност при разумни нива на риска.

ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ДИРЕКТОРИ НА ПОАД „ЦКБ – СИЛА“ АД:

САВА СТОЙНОВ **ГЕОРГИ ТОДОРОВ**

20.03.2019

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПООД „ЦКБ-Сила“ АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Доброволен пенсионен фонд "ЦКБ-Сила" („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2018 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2018 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващото го дружество ПООД „ЦКБ-Сила“ АД („Дружеството“) в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Оценка по справедлива стойност на финансови активи

Както е оповестено в Приложения № 6 и 18 на финансовия отчет балансовата стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата е в размер на 76,542 хил. лв. към 31 декември 2018. Това представлява 87.79% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.

Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се осъществява ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники. То се извършва в съответствие с изискванията на пенсионното законодателство, вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество и съгласно изискванията на МСФО 13 Оценяване по справедлива стойност.

Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.

Поради значимостта на горепосочените обстоятелства ние сме определили, че оценяването на справедливата стойност на финансовите активи на Фонда е ключов одиторски въпрос.

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:

- Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране относно прилагания от ръководството бизнес модел и за процеса за определяне на справедлива стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и за пряко свързаните процеси на текущо управление на инвестиционната дейност на Фонда.
- Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност.
- Нашите одиторски процедури включиха и следното:
 - а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Дружеството, относно свързаните процеси по оценяването;
 - б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата и състава на портфейла от финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, с цел оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания и определяне на области, в които одиторските процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка);
 - в) анализи на движението на финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината;
 - г) оценяване на проектирането, внедряването и оперативната ефективност на определени уместни контроли относно оценката на портфейла с финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата;
 - д) детайлен тест по същество, свързани с изпълнението на сделките с финансови активи по справедлива стойност в печалбата или

загубата през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

е) получаване на потвърдително писмо от банката-попечител и равнение на номиналната стойност на финансовите активи по счетоводни регистри към 31 декември 2018 година до данните от полученото писмо;

ж) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество, на оценката по справедлива стойност на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата към 31 декември 2018 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; преглед и съпоставяне на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисления на справедливата стойност;

з) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регулаторните изисквания за ежедневна преоценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени до котировки от публични източници за тези активи, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;

и) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;

й) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на Фонда спрямо изискванията на МСФО, приети от ЕС, относно представянето и оценяването на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата, включително за подходите и политиките за определяне на тяхната справедлива стойност, за йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.

Други въпроси

Финансовият отчет на Фонда за годината, завършваща на 31 декември 2017, е одитиран от други съвместни одитори, които са изразили немодифицирано мнение относно този отчет с дата 28 март 2018.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Дружеството („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Дружеството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Дружеството („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондът да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Фонда от Общото

събрание на акционерите на ПООД „ДКБ-Сила“ АД, проведено на 11 декември 2018 година, за период от една година.

- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Фонда представлява първи пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Дружеството на 4 април 2019 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващото го Дружество.

Deloitte Audit

За Делойт Одит ООД

Емил Бадов
Пълномощник на управителя Силвия Пенева
Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

За Кроу България Одит ЕООД

Георги Калоянов
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. 6-ти Септември 55
1142 София, България

4 април 2019 г.

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица

	Пояснение	2018 '000 лв.	2017 '000 лв.
Активи			
Инвестиционни имоти	5	2 678	2 728
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	76 542	71 175
Вземания	7	5 093	5 884
Парични средства и парични еквиваленти	8	2 873	4 287
Общо активи		87 186	84 074
Пасиви			
Задължения към свързани лица	13.2	3	74
Задължения, свързани с инвестиции	10	11	209
Данъчни задължения		24	22
Общо пасиви		38	305
Нетни активи на разположение на осигурените лица	9	87 148	83 769

Финансовият отчет на страници от 1 до 48 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПООД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 20 март 2019 г.

Съставил:
 /Димитър Моллов/

Изпълнителен директор:
 / Сава Стойнов /

Дата: 19.03.2019 г.

Изпълнителен директор:
 / Георги Тодоров /

За Делойт Одит ООД
 Одиторско дружество

 Емил Бадов
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 04.04.2019

За Кроу България Одит ООД
 Одиторско дружество

 Георги Калоянов
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 04.04.2019

Поясненията на страници от 4 до 48 представляват неразделна част от финансовия отчет.

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2018 '000 лв.	2017 '000 лв.
Приходи от лихви	1 786	1 756
Приходи от дивиденди	609	571
Нетни печалби/ (загуби) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	12 (2 798)	3 783
Нетна печалба/ (загуба) от валутна преоценка	12 436	(1 214)
Нетни печалби от сделки с финансови активи	12 100	418
Нетна (загуба)/печалба от на инвестиционни имоти	5 (45)	7
Разходи за обезценка	12 (82)	(518)
Други разходи	(1)	(1)
Печалба от инвестиране на средствата на фонда	5	4 802
Удръжки и такси за ПОАД	11 (213)	(644)
Оперативен резултат	(208)	4 158
Вноски за осигурени лица	9 7 973	7 667
Постъпили суми за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	9 147	123
Увеличения, свързани с осигурителни вноски	8 120	7 790
Изплатени суми по осигурителни и пенсионни договори	9 (4 278)	(3 835)
Преведени суми на лица, преминали в други пенсионни фондове	9 (255)	(104)
Намаления, свързани с осигурителни вноски	(4 533)	(3 939)
Изменение в нетните активи на разположение на осигурените лица	3 379	8 009
Нетни активи на разположение на осигурените лица в началото на годината	9 83 769	75 760
Нетни активи на разположение на осигурените лица в края на годината	9 87 148	83 769

Финансовият отчет на страници от 1 до 48 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 20 март 2019 г.

Съставил:
 /Димитър Молнов/

Изпълнителен директор:
 /Сава Стойнов/

Дата: 19.03.2019 г.

Изпълнителен директор:
 /Георги Тодоров/

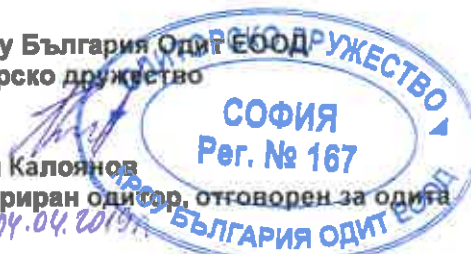
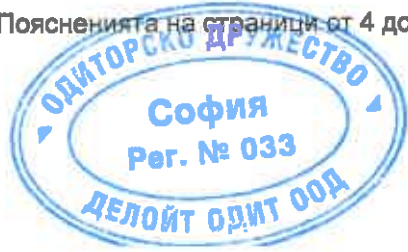
За Делойт Одит ООД
 Одиторско дружество

Емил Бадов
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 04.04.2019

За Кроу България Одит ЕООД
 Одиторско дружество

Георги Калоянов
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 04.04.2019

Поясненията на страници от 4 до 48 представляват неразделна част от финансовия отчет.

**Отчет за паричните потоци
 за годината, приключваща на 31 декември**

Пояснение	2018 '000 лв.	2017 '000 лв.
Оперативна дейност		
Постъпления, свързани с осигурени лица и пенсионери	7 973	7 667
Плащания, свързани с осигурени лица и пенсионери	(4 178)	(3 740)
Платени такси на управляващото дружество	13.1 (284)	(667)
Постъпления на средства за осигурени лица прехвърлени от други пенсионни фондове	147	123
Плащания на средства за осигурени лица прехвърлени към други пенсионни фондове	(255)	(104)
Други парични потоци от/(за) оперативна дейност, нетно	92	70
Нетен паричен поток от оперативна дейност	3 495	3 349
Инвестиционна дейност		
Получени лихви и дивиденди	2 293	2 425
Придобиване на финансови активи	(21 916)	(31 592)
Постъпления от продажба на финансови активи	14 695	25 725
Плащания, свързани с инвестиционни имоти	(37)	(2 342)
Постъпления, свързани с инвестиционни имоти	51	4 071
Нетен паричен поток за инвестиционна дейност	(4 914)	(1 713)
Печалба/(загуба) от валутна преценка на парични средства	5	(46)
Нетно (намаление)/ увеличение на парични средства и парични еквиваленти	(1 414)	1 590
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината	8 4 287	2 697
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	8 2 873	4 287

Финансовият отчет на страници от 1 до 48 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 20 март 2019 г.

Съставил:
 /Димитър Моллов/

Изпълнителен директор:
 / Сава Стойнов /

Дата: 19.03.2019 г.

Изпълнителен директор:
 / Георги Тодоров /

За Делойт Одит ООД
 Одиторско дружество

Емил Бадов
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 04.04.2019

За Кроу България Одит ЕООД
 Одиторско дружество

Георги Калоянов
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 04.04.2019

Поясненията на страници от 4 до 48 представляват неразделна част от финансовия отчет.

Пояснения към финансовия отчет

1. Обща информация

Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ (Фондът) е регистриран по ф.д. № 13906/2000 г. на Софийски градски съд и е с ЕИК 130438809.

Фондът е самостоятелно юридическо лице, което се управлява от ПООД „ЦКБ – Сила“ АД (Дружеството) с ЕИК 825240908 и адрес на управление гр. София, бул. Цариградско шосе № 87. Фондът се представлява при взаимоотношенията си с трети лица заедно от г-н Сава Стойнов и г-н Георги Тодоров или от г-н Сава Стойнов и г-н Кирил Червенков, представляващи ПООД „ЦКБ – Сила“ АД.

Управителният съвет на ПООД „ЦКБ – Сила“ АД е в състав:

Кирил Николов Червенков
Георги Тодоров Тодоров
Янка Крумова Такева
Александър Богомилов Величков
Сава Маринов Стойнов

Надзорният съвет на ПООД „ЦКБ – Сила“ АД е в състав:

" ЦКБ ГРУП" ЕАД
Александър Димитров Керезов
Валентин Василев Златев
Николай Димитров Борисов
Миролюб Панчев Иванов

Държавната агенция за осигурителен надзор (ДАОН) е дала съгласие №08/26.10.2000 г. за вписване на Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ в съда.

Фондът е създаден за неопределен срок.

Фондът не отговаря с активите си за задълженията и за загубите на Дружеството, което го управлява и представлява.

Фондът няма служители.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване в България (КСО), който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Осигурителни и пенсионни договори

Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ извършва допълнително доброволно пенсионно осигуряване за лична допълнителна доброволна пенсия. Покритите осигурителни случаи са: старост, инвалидност и смърт. Всяко физическо лице, навършило 16 години, може доброволно да се осигурява или да бъде осигурявано.

Пенсионните схеми, които се предлагат, са разработени на предварително определени осигурителни вноски.

Осигурителните вноски за доброволно осигуряване могат да бъдат за сметка на самото лице и/или работодател и/или друг осигурител.

Отделните пенсионни схеми са:

- индивидуална пенсионна схема – на основата на еднократни или периодични вноски за сметка на осигуреното лице;
- колективна пенсионна схема – на основата на еднократни или периодични вноски за сметка на друг осигурител или работодател.

Допълнителните пенсии са пожизнени и срочни, по избор на осигуреното лице, като вида на пенсията и срока на нейното получаване се посочват в пенсионния договор при придобиване на право на допълнителна пенсия.

Плащанията са под формата на:

- допълнителни пенсии за старост и инвалидност;
- еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида;
- изплащане на наследствена пенсия;
- еднократно или разсрочено изплащане на наследниците на остатъка от средствата по индивидуалната партида на осигурените лица или пенсионера.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се изчислява на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Право на допълнителна пенсия може да се придобие и чрез внасяне на еднократни вноски, като техният размер се определя на базата на актюерски разчети.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигурения;
- когато осигуреното лице прехвърли в полза на трето лице или друг пенсионен фонд цялата сума, натрупана в неговата индивидуална партида;
- при изтегляне на цялата сума, натрупана по неговата индивидуална партида.

Доходността от инвестирането на активите на Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ за периода 30.12.2016 г. - 31.12.2018 г. е 3.64 % на годишна база (по данни на КФН).

Основни данни за ДПФ „ЦКБ – Сила“ за 2018 г.	’000 лв.
Постъпили вноски през периода	7 973
Постъпили суми за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	147
Удържани такси и комисионни	213
Доход за разпределение	5
Всичко активи	87 186
Задължения към осигурени лица и пенсионери	87 148

2. Основа за изготвяне на финансовите отчети

2.1. Приложими стандарти

Финансовият отчет на Фонда е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

2.2. База за изготвяне

Финансовият отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключение на финансовите активи, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата и инвестиционните имоти, които са представени по справедлива стойност.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Фонда да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Фонда Ръководството очаква, че Фондът има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на финансовия отчет.

2.3. Сравнителни данни

Фондът представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година. При приемането на МСФО 9 *Финансови инструменти* Фондът е приложил изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане.

Прилагането на МСФО 9 *Финансови инструменти* е довело до промени в счетоводните политики, но не е наложило съществени корекции на сумите по съответните статии, отразяващи засегнатите отчетни обекти, признати във финансовия отчет. Сравнителната информация за 2017 г. не е преизчислена. Тя е представена и оповестена съгласно изискванията на МСС 39 *Финансови Инструменти: Признаване и Оценяване* (отменен) и МСФО 7 *Финансови Инструменти: Оповестяване*.

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Фонда. Всички суми (включително сравнителната информация за 2017 г.) са представени в хиляди лева ('000 лв.), освен ако не е посочено друго.

2.5. Използване на оценки и допускания

Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които влияят на прилагането на политиките и на отчетените суми на активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразглеждана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Информация за значителни позиции, които са засегнати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху сумите признати във финансовия отчет, се съдържа в приложенията по оценка на финансови инструменти.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Първоначално прилагане на нови стандарти и изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (МСФО) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **МСФО 9 Финансови инструменти** - приет от ЕС на 22 ноември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти и изменения на МСФО 15 “Дата на влизане в сила на МСФО 15”** - приет от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСФО 2 Плащане на базата на акции – Класифициране и измерване на сделки на базата на акции** - прието от ЕС на 26 февруари 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори – Приложение на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори** – прието от ЕС на 3 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 или при първоначално приложение на МСФО 9 Финансови инструменти),
- **Изменение на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти – Изясняване на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** – прието от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСФО 40 Инвестиционни имоти – Прехвърляне на инвестиционни имоти** - – прието от ЕС на 14 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменения на МСФО 1 и МСФО 28 вследствие на „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСФО 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – приети от ЕС на 7 февруари 2018 (измененията на МСФО 1 и МСФО 28 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **КРМСФО 22 Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания** – прието от ЕС на 28 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),

МСФО 9 „Финансови инструменти“ напълно заменя МСС 39 „Финансови инструменти: Признаване и Оценяване“, като изменя досегашните изисквания по отношение отчитането на финансови инструменти в три основни области:

- Класификация и оценка – МСФО 9 въвежда нов подход към класификацията на финансовите активи, базиран на характеристиките на паричните потоци и бизнес модела, в рамките на който се управлява съответният финансовия актив.
- Обезценка – Въвежда се нов модел на обезценка на финансови инструменти до размера на очаквани кредитни загуби, който ще доведе до по-ранно отчитане на кредитни загуби.
- Отчитането на хеджирането може да следва по-точно стратегията за управление на риска, като са допустими по-широк обхват от хеджиращи инструменти и хеджирани обекти. Ретроспективната оценка на ефективността на хеджа не се изисква, а проспективната оценка се базира на принципа за икономическа връзка.

а) класификация и оценка

МСФО 9 определя 3 категории на класификация на финансовите активи, които заместват досегашните категории съгласно МСС 39. Тези категории са: амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход и справедлива стойност през печалби и загуби.

Фондът прилага изискванията на МСФО 9 от 01 януари 2018. Преди първоначалното прилагане на МСФО 9, съгласно изискванията на МСС 39, инвестициите на фонда бяха класифицирани като държани за търгуване, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Съгласно МСФО 9, портфейл от финансови активи, който се управлява и чието поведение се оценява на база справедлива стойност не е държан нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци, нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Ръководството на Дружеството управляващо Фонда е фокусирано основно върху информацията за справедлива стойност и използва тази информация, за целите на оценката на дейността на Фонда и вземането на решения. В допълнение, портфейл от активи, който отговаря на определението за държан за търгуване не може да бъде управляван с цел събиране на договорни парични потоци, нито с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. За такъв тип портфейли събирането на договорни парични потоци е инцидентно в рамките на постигането на целта на бизнес модела. Съответно такива портфейли следва да бъдат оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата в съответствие с МСФО 9 пар. Б.4.1.6.

Изискванията на МСС 39 по отношение отчитането на финансови пасиви са пренесени в МСФО 9 с ограничени промени.

Тъй като инвестициите на Фонда до датата на първоначално прилагане на новия стандарт, са били отчитани като държани за търгуване и управлявани и оценявани на база справедлива стойност, те остават класифицирани като отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата при приемането на МСФО 9.

Съответно първоначалното прилагане на МСФО 9 от 01 януари 2018, не е довело до съществени промени в класификацията и оценката на финансовите инструменти държани от Фонда.

Финансови активи, класифицирани като държани до падеж, заеми и вземания съгласно МСС 39, които са били оценени по амортизирана стойност продължават да се оценяват по амортизирана стойност съгласно МСФО 9, тъй като се държат в рамките на бизнес модел за събиране на договорени парични потоци и тези парични потоци се състоят от главници и лихви върху неизплатената сума на главницата.

По отношение паричните средства и еквиваленти, които на база на извършен анализ на характеристики на паричния поток и бизнес модел, в рамките на които се управлява актива, Фондът признава финансови активи по амортизирана стойност.

Ефектът за Фонда от промяната на класификацията е показан в таблицата по-долу:

	Оценъчна категория		Ефекти от прилагане на МСФО 9	
	съгласно МСС 39	съгласно МСФО 9	Салдо 31.12.2017 МСС 39	Салдо 1.1.2018 МСФО 9
Финансови активи	Държани за търгуване	Справедлива стойност през печалбата или загубата	71 175	71 175
Вземания	Кредити и вземания	Дългови инструменти по амортизирана стойност	5 884	5 884
Пари и парични еквиваленти	Кредити и вземания	Дългови инструменти по амортизирана стойност	4 287	4 287
			81 346	81 346

б) обезценка на финансови активи

Във връзка с обезценката на финансовите активи, МСФО 9 изисква модел за очакваните кредитни загуби, за разлика от модела за възникналите кредитни загуби съгласно МСС 39. Моделът за очакваните кредитни загуби изисква Фондът да отчита очакваните кредитни загуби и промените в очакваните кредитни загуби към всяка отчетна дата отразяващи промените в кредитния риск от първоначалното признаване на финансовите активи. С други думи, вече не е необходимо настъпването на събитие водещо до загуба, преди да бъдат признати кредитните загуби.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, Фондът прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Фондът прилага "тристепенен" модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, Фондът оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

За вземания и договорни активи МСФО 9 изисква опростен подход за оценка на загубата от обезценка на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента.

Последващите изменения на МСФО 7 водят също така до по-разширено оповестяване на експозицията на Фонда към кредитен риск във финансовия отчет (виж Пояснение № 15 за повече информация).

Ръководството на Дружеството счита, че приемането и на останалите нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти от 01 януари 2018 не оказва съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане, поради спецификата на дейността му.

3.1. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 16 Лизинг** – приет от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменение на МСФО 9 “Финансови инструменти”** – Характеристики за предплащане с отрицателно обезщетение – прието от ЕС на 22 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **КРМСФО 23 “Несигурност при третирането на данъка върху доходите”** – прието от ЕС на 23 октомври 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Фондът е избрал да не приема тези нови стандарти и измененията на съществуващите стандарти преди датата на влизането им в сила. Фондът очаква приемането на тези нови стандарти и измененията на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

3.2. Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт,
- **МСФО 17 “Застрахователни договори”** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021),
- **Изменение на МСФО 3 “Бизнес комбинации”** – Определение за бизнес (в сила за бизнес комбинации за които датата на придобиване е на или след началото на годишен отчетен период, започващ на или след 1 януари 2020 и за придобиване на актив, възникващо на или след началото на този период),
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);

- **Изменение на МСС 1 “Представяне на финансови отчети” и МСС 8 “Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки”** – Определение за същественост (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020),
- **Изменения на МСС 19 “Доходи на наети лица”** – Корекция на плана, съкращаване или уреждане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия”** - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)”,** произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменения на Референциите към Концептуалната рамка в МСФО** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020).

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на Фонда прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39: Финансови инструменти: Признание и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

4. Съществени счетоводни политики

4.1 Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Фонда по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

4.2 Отчитане по сегменти

Фондът развива дейност само в един икономически сектор поради правните ограничения и целта, за която е създаден. Поради тези причини няма да бъде показана информация за различни сегменти.

4.3 Приходи

Основните приходи на Фонда са от инвестиции, включващи преценка на ценни книжа, реализирани печалби или загуби от сделки с ценни книжа, лихви от банкови влогове, депозити и лихвоносни ценни книжа, получени дивиденди.

Приходите от дивиденди се признават в печалбата или загубата в момента на възникване на правото за получаване на дивиденда.

Приходите от лихви се начисляват текущо пропорционално на времевата база и чрез прилагане на метода на ефективната лихва за всички лихвоносни финансови активи.

Разликите от промените в оценката на финансовите инструменти спрямо пазарната им цена, се отчитат като текущ приход или разход от преоценки на финансови активи, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Разликата между отчетната стойност и продажната цена на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата, при сделки с тях, се признават като текущи приходи или разходи от операции с инвестиции.

4.4 Разходи

Разходи се признават в отчета за промените в размера на нетните активи на разположение на осигурените лица към датата на тяхното възникване.

4.5 Инвестиционни имоти

Фондът отчита като инвестиционни имоти земя и сгради, държани с цел отдаване под наем при условия на оперативен лизинг или за увеличаване на стойността на имота, или и за двете, в съответствие с МСС 40 Инвестиционни имоти.

Инвестиционните имоти се признават като актив във финансовия отчет на Фонда само при условие, че са изпълнени следните две изисквания:

- вероятно е да бъдат получени бъдещи икономически изгоди от инвестиционните имоти;
- стойността на инвестиционните имоти може надеждно да бъде оценена.

Признаването се извършва обичайно от момента, в който всички ползи и рискове, свързани с актива са прехвърлени към Фонда.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, включително разходите по сделката – например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката. Текущите разходи, свързани с обслужването на актива не се включват в отчетната стойност, а се отчитат като преки разходи за инвестиционни имоти в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

След първоначалното им признаване инвестиционните имоти, се отчитат като се използва моделът на справедливата стойност. Инвестиционните имоти се преоценяват на тримесечна база и се включват в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит подходящи за характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Промени в справедливата стойност на инвестиционните имоти или стойността на продажбата на инвестиционния имот се отразява на реда „Нетни приходи от инвестиционни имоти“ в Отчета за промените в размера на нетните активи на разположение на осигурените лица.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати във финансовите отчети на Фонда, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Фондът да получи бъдещи икономически изгоди, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Фондът отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхната продажба. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или продажбата им, се признават в Отчета за промените в размера на нетните активи на разположение на осигурените лица и се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата и балансовата стойност на актива. Приходите от наеми от инвестиционни имоти се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица в периода, за който се отнасят, независимо от начина на плащане.

4.6 Финансови инструменти

4.6.1 Финансови активи

Притежаваните от Фонда финансови активи включват следните категории: портфейл от финансови активи, който отговаря на дефиницията за държан за търгуване, не се държи нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и кредити и вземания (включващи и паричните средства и паричните еквиваленти).

Класификация

Класификацията е в зависимост от същността и целите на финансовите активи към датата на първоначалното им признаване в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица и включва следните категории:

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията, притежавани от Фонда, са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котират на активен пазар.

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Средствата на Фонда се инвестират при спазване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Те включват инвестиции в държавни ценни книжа, корпоративни ценни книжа, акции и други. Тези инвестиционни цели определят класификацията на финансовите активи във Фонда като финансови активи, които са управлявани и чиито резултати се оценяват на база справедлива стойност, не се държат нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. При управлението на Фонда, Дружеството се ръководи от информацията относно справедливата стойност на финансовите активи и използва тази информация, за да оцени резултатите на финансовите активи и да взема инвестиционни решения.

Признаване и оценяване

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Фондът признава финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на датата на уреждане. От този момент Фондът отчита всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба се отчитат по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредити и вземания се признават по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадат разходите пряко свързани с осъществяване на сделката.

След първоначалното им признаване, кредитите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП.

Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател –

разходи за обезценка. В края на всеки отчетен период Фондът признава коректив за загуби за очаквани кредитни загуби от вземанията и парични средства и парични еквиваленти. В края на всеки отчетен период Фондът актуализира оценката на изменението в кредитния риск на съответния финансов инструмент. Фондът оценява загубата от обезценка за финансовия инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на финансовия инструмент се е увеличил значително от първоначалното признаване. Ако кредитният риск на финансовия инструмент не е значително увеличен от първоначалното признаване, Фондът оценява загубата от обезценка за дадения финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

При оценката за определяне на значително увеличение на кредитния риск Фондът отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия инструмент, а не промяната в размера на очакваните кредитни загуби. За да направи тази оценка, Фондът сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансовия инструмент към отчетната дата и към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Фондът разглежда както количествена, така и качествена информация, която е разумна и подкрепяща, включително исторически опит и информация за бъдещо развитие. Следната информация се взема предвид при оценката дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване:

- съществуващо или очаквано значително влошаване на външния (ако е наличен) или вътрешния кредитен рейтинг на финансовия инструмент;
- значимо влошаване на външните пазарни индикатори за кредитен риск за дадения финансов инструмент,
- например значително увеличение на кредитния спред, цените на суап за кредитно неизпълнение за длъжника или продължителността на времето или степента, до която справедливата стойност на финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност;

- съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в бизнес, финансови или икономически условия, които се очаква да причинят значително намаляване на способността на длъжника да изпълнява задълженията си;
- съществуващо или очаквано значително влошаване на оперативните резултати на длъжника;
- значителни увеличения на кредитния риск по отношение на други финансови инструменти на същия длъжник;
- актуална или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на длъжника, което води до значително намаляване на способността на длъжника да изпълнява задълженията си по дълга.

Независимо от резултата от горната оценка, Фондът приема, че кредитният риск по даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фондът не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

Фондът редовно следи за ефективността на използваните критерии при определянето дали има значително

увеличение на кредитния риск и ги преразглежда, за да подsigури, че критериите са в състояние да идентифицират значително увеличение на кредитния риск преди сумата да стане просрочена.

Фондът счита следните обстоятелства за настъпване на неизпълнение за целите на управление на вътрешния кредитен риск:

- нарушение на финансовите условия от страна на длъжника; или
- информацията, разработена вътрешно или получена от външни източници, показва, че е малко вероятно длъжникът да плати на кредиторите, включително на Фонда, изцяло (без да се отчитат обезпеченията, държани от Фонда).

Независимо от горния анализ, Фондът счита, че е настъпило неизпълнение, когато даден финансов актив е с над 90 дни просрочие, освен ако Фондът има разумна и подкрепяща информация, за да докаже, че по-голямо просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Финансов актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития оказват негативно въздействие върху оценката на бъдещите парични потоци от този финансов актив. Доказателство, че даден финансов актив е с кредитна обезценка, включва наблюдаеми данни за следните събития:

- а) значителни финансови затруднения на емитента или длъжника;
- б) нарушение на договора, като неизпълнение или събитие на просрочие;
- в) кредиторът(ите) на длъжника, по икономически или договорни причини, свързани с финансовите затруднения на длъжника, предоставя на длъжника отстъпка (и), която кредиторът(ите) не би предоставил в противен случай;
- г) става вероятно длъжникът да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или

д) изчезването на активен пазар за този финансов актив поради финансови затруднения.

Измерването на очакваните кредитни загуби е функция от вероятността за неизпълнение, загубата при неизпълнение (т.е. размера на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информация за бъдещето развитие, както е описано по-горе. Експозицията при неизпълнение за финансовите активи, се състои от брутната балансова стойност на активите към датата на отчетния период.

За финансовите активи очакваната кредитна загуба се оценява като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда в съответствие с договора и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Фондът признава печалба или загуба от обезценка в отчета за промените в нетните активи за всички финансови инструменти със съответстваща корекция на тяхната балансова стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансовия актив изтекат, или когато прехвърли правата за получаване на договорните парични потоци от финансовия актив в транзакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансовия актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като отделен актив или пасив.

Фондът извършва транзакция, при която прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва част или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако са запазени част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемане на ценни книжа или с ангажимент за обратно изкупуване.

При транзакции, при които Фондът нито запазва, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финансов актив, той отписва актива, ако не запазва контрол над него. Правата и задълженията, запазени при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до степента на участие, в зависимост от това доколко е изложено на промени в стойността на прехвърления актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, когато бъдат определени като несъбираеми - например, когато има информация, показваща, че длъжникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване, напр. когато длъжникът е бил ликвидирани или е влязъл в производство по несъстоятелност. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по принудително изпълнение съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, когато е уместно. Всички възстановени суми се отчитат в печалбата или загубата.

4.6.2 Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват задължения към Дружеството, управляващо Фонда, задължения по репо сделки и задължения, свързани с инвестиции.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо по амортизирана стойност. Фондът отписва финансов пасив, когато неговите договорни задължения са изпълнени, отменени или изтекат.

4.6.3 Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актив или за прехвърляне на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цената им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите цени са регулярни и лесно достъпни и представляват актуални и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

Ако пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразуващи модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка удачно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент.

4.6.4 Печалби и загуби от последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба, се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица на ежедневна база.

Основните използвани методи за преоценка са посочени по-долу, в зависимост от типа на инструмента:

Акции и права, приети за търговия на регулиран пазар

Последваща оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, които са включени в основен индекс на съответния пазар, се извършва по:

- цена на затваряне на този пазар за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти;
- последна цена "купува" за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти, ако не може да се определи цена по предходната разпоредба.

Последваща оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, извън посочените в предходната разпоредба, се извършва по по-ниската цена от:

- обявената на този пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец;
- последна цена "купува" за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.

При невъзможност да се приложи начинът за оценка по предходните две разпоредби, последващата оценка на акции се извършва по един от следните методи и модели:

1. метод на пазарните множители на дружества аналози чрез използване на модела на пазарните множители на дружество аналог;
2. метод на нетната балансова стойност на активите чрез използване на модела на нетната балансова стойност на активите;
3. метод на дисконтираните парични потоци чрез използване на:
 - а) модела на дисконтираните парични потоци на собствения капитал;
 - б) модела на дисконтираните парични потоци на дружеството, или
 - в) модела на дисконтираните дивиденди.

Последваща оценка на права или варианти по акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, се извършва по по-ниската цена от цената на затваряне и последната цена "купува" за предходния работен ден, обявени в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация.

При невъзможност да се приложи предходната разпоредба, последващата оценка на правата и вариантите се извършва по справедлива стойност, определена посредством подходящ модел, посочен в правилата на Фонда.

Прилагането на даден метод следва да се аргументира подробно, като се обоснове методиката за изчисление на цените. Когато даден избран метод престане да бъде приложим за съответната ценна книга поради липса на публична информация или когато се получат съществени отклонения в оценката, изчислена по дадения метод, спрямо справедливата ѝ стойност, се избира друг метод, който дава по-точна оценка на справедливата стойност на ценната книга.

Акции и/или дялове, издадени от колективни инвестиционни схеми

Последваща оценка на акции или дялове на предприятия за колективно инвестиране, учредени в страната, се извършва по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 часа в деня на оценката.

- В случаите, когато не е достигнат законово определеният минимален размер на нетната стойност на активите на предприятието за колективно инвестиране, последващата оценка на издадените от него дялове се извършва по последната определена и обявена до 12 часа в деня на оценката емисионна стойност на един дял, намалена с размера на предвидените в правилата на фонда разходи по емитирането и по обратното изкупуване на един дял.

- Ако не може да се определи цена по предходните две разпоредби, последващата оценка се извършва по обявената на съответния пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.
- В случаите, когато не могат да се приложат предходните разпоредби последващата оценка на акциите, съответно на дяловете, се извършва или по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване, или по справедлива стойност на една акция, съответно на един дял, определена по метода на нетната балансова стойност на активите съгласно последния вписан в публичния регистър на комисията счетоводен баланс на съответното предприятие за колективно инвестиране – която от двете величини е изчислена по най-актуални данни за нетните активи на предприятието.

Последваща оценка на акции, съответно на дялове на предприятия за колективно инвестиране, учредени извън страната, се извършва по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 ч. българско време в деня на оценката.

- Ако не може да се определи цена по реда на предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по обявената на съответния пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.
- В случаите, когато не могат да се приложат предходните две разпоредби, последващата оценка на акциите, съответно на дяловете, се извършва или по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване, или по справедлива стойност, определена по метода на нетната балансова стойност на активите съгласно последния оповестен счетоводен баланс на съответното предприятие за колективно инвестиране – която от двете величини е изчислена по най-актуални данни за нетните активи на предприятието. Извън тези случаи, когато правилата на предприятието за колективно инвестиране предвиждат определени условия, при които не се осъществява обратно изкупуване на акции, съответно на дялове, последващата им оценка се извършва по последната определена и обявена нетна стойност на активите на една акция, съответно на един дял.
- Извън случаите по предходната разпоредба, когато правилата на предприятието за колективно инвестиране предвиждат определени условия, при които не се осъществява обратно изкупуване на акции, съответно на дялове, последващата им оценка се извършва по последната определена и обявена до 12 ч. българско време в деня на оценката нетна стойност на активите на една акция, съответно на един дял.

Облигации отговарящи на условията по чл. 176, ал. 1, т. 2 и 4 от Кодекса за социално осигуряване, приети за търговия на регулиран пазар

Последващата оценка на тези облигации, се извършва по:

- последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.
- Ако не може да се определи цена по предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по последна цена "купува" за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.

- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните две разпоредби, се използва методът на дисконтираните парични потоци.

Ценни книжа отговарящи на условията по чл. 176, ал. 1, т. 3, 7 и 9 от Кодекса за социално осигуряване, които не се търгуват на регулирани пазари

Последващата оценка на тези ценни книжа се извършва по метода на дисконтираните парични потоци или по друг подходящ метод, посочен в Правилата на фонда.

Държавни ценни книжа, издадени и приети за търговия на регулиран пазар в страната.

Последващата оценка на тези ценни книжа се извършва по:

- последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден (ден "Т"), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден "Т-2".
- Ако не може да се определи цена по предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по последна цена "купува" за предходния работен ден (ден "Т"), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден "Т-2".
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните две разпоредби, последващата оценка се извършва по средна цена на всяка емисия за предходния работен ден на вторичния междубанков пазар. Средната цена на емисия се формира като средноаритметична от цените "купува" и "продава", обявени от не по-малко от трима първични дилъри на държавни ценни книжа, определена по начин, посочен в правилата на Фонда.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните три разпоредби, се използва методът на съпоставими цени за ценни книжа със сходни условия за плащане, падеж и рейтинг или други общоприети методи, определени в правилата на Фонда.

4.7 Договори за продажба и обратно изкупуване на ценни книжа

Ценни книжа могат да бъдат давани под наем или продавани с ангажимент за обратното им изкупуване (репо-сделка). Тези ценни книжа продължават да се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, когато всички съществени рискове и изгоди от притежаването им остават за сметка на Фонда. В този случай се признава задължение към другата страна по договора в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, когато Фондът получи паричното възнаграждение.

Аналогично, когато Фондът взема под наем или купува ценни книжа с ангажимент за обратната им продажба (обратна репо-сделка), но не придобива рисковете и изгодите от собствеността върху тях, сделките се третират като предоставени обезпечени заеми, когато паричното възнаграждение е платено. Ценните книжа не се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Разликата между продажната цена и цената при обратното изкупуване се признава разсрочено за периода на договора, като се използва метода на ефективната лихва. Ценните книжа, отдадени под наем, продължават да се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Ценни книжа, взети под наем, не се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, освен ако не са продадени на трети лица, при което задължението за обратно изкупуване се признава като търговско задължение по справедлива стойност и последващата печалба или загуба се включва в нетния оперативен резултат.

4.8 Парични средства и парични еквиваленти

Фондът отчита като парични средства и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, депозити с оригинален срок до три месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в паричен еквивалент и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.9 Такси

Във връзка с осъществяването на дейността по управление на ДПФ от Пенсионноосигурителното дружество (ПОАД), ДПФ начислява и изплаща на ПОАД следните такси:

- Такса в размер на 8 лв. се събира като встъпителна такса в ДПФ за откриване на нова партия на лица, решили да се осигурят за първи път в ДПФ;
- Встъпителната такса при осигуряване по договор с осигурител или друг осигурител е в размер както следва:
 - от 250 до 1 000 осигурени лица включително – 7 лв.;
 - над 1 000 осигурени лица – 2 лв.

Дружеството прави удържка от всяка постъпила във Фонда осигурителна вноски:

1. от осигурено лице или друг осигурител:

- а) до 59.99 лева - 3.25 на сто;
- б) от 60 лева до 199.99 лева - 2.5 на сто;
- в) над 199.99 лева - 1 на сто.

2. от осигурител за всяка вноски в размер:

- а) до размера на данъчното облекчение по Закона за корпоративното подоходно облагане – 4 на сто;
- б) надвишаваща размера на данъчното облекчение по Закона за корпоративното подоходно облагане – 3 на сто;

3. от осигурител, независимо от размера на отделните вноски:

- за осигуряване от 500 до 1 000 осигурени лица включително – 3.5 на сто;
- за осигуряване над 1 000 осигурени лица – 1.8 на сто;

4. за лицата, които са едновременно участници във Фонда и във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, управляван от Дружеството, таксите по т. 2 и т. 3 се намаляват с 10 на сто.

Дружеството удържа 9% такса от реализирания доход от инвестиране на средства, които се прехвърлят по неговата партия.

Дружеството събира допълнителна такса в размер на 5 лева при всяко изтегляне на натрупани средства по индивидуалната партия преди придобиване право на пенсия. Таксата не се заплаща и при изтегляне на средства от наследниците или ползващите лица на починало осигурено лице или пенсионер.

4.10 Данъци

Приходите на фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Приходите от инвестиране на активите на фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физически лица. Услугите по допълнителното задължително пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

5. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Фонда включват имоти, които се държат с инвестиционна цел.

Промени в балансовите стойности, отразени в Отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, могат да бъдат представени както следва:

	‘000 лв
Балансова стойност към 1 Януари 2017 г.	4 817
Новопридобити активи	1 900
Продадени активи	(3 984)
Нетна печалба от промяна в справедлива стойност	(5)
Балансова стойност към 31 Декември 2017 г.	2 728
Новопридобити активи	12
Нетна загуба от промяна в справедлива стойност	(62)
Балансова стойност към 31 Декември 2018 г.	2 678

Следните суми, свързани с инвестиционните имоти, са отразени в Отчета за промените в размера на нетните активи на разположение на осигурените лица:

	2018 ‘000 лв	2017 ‘000 лв
Приходи от наеми	42	36
Преки оперативни разходи	(25)	(69)
Нетна промяна в справедливата стойност	(62)	(5)
Други приходи, свързани с инвестиционни имоти	-	3
Приходи от продажба на инвестиционни имоти	-	42
	(45)	7

Оценъчните техники, приложени при определянето справедливата стойност на инвестиционните имоти на Фонда съответстват на ниво 3 от въведената с МСФО 13 Йерархия на справедливите стойности по отношение на всички финансови и нефинансови активи и пасиви, попадащи в обхвата на стандарта. Справедливата стойност се определя на база, изготвени оценки от независими оценители при претегляне на различните оценителски методи в зависимост от вероятността за сбъждане на заложените хипотези при прилагане на въведената от МСФО 13 презумпция за определяне на справедливата стойност на база на пазарните очаквания за максимизиране на стойността на актива в зависимост от употребата му.

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни/:

Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
<i>1/ Метод на сравнителните аналози</i>	Ко - Коефициент за офертност Кпл - Коефициент за площ Кф - коефициент за функционалност; Кс - коефициент за състояние; Кп - коефициент за пазарна реализация Кич - Коефициент за идеални части земя Км - коефициент за местоположение;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота
<i>2/ Метод на приходната стойност</i>	Кф – коефициент за функционалност; Км – коефициент за местоположение; Кс – коефициент за състояние; Кп – коефициент за пазарна реализация;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота
<i>3/ Разходен метод</i>	К - псп -Коефициент на пазарна стойност на производствени разходи /разходи за строителство/ за единица площ Кцк - Коефициент за ценови нива Кс – коефициент за състояние;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота

Инвестиционните имоти към 31.12.2018г са както следва:

- Земи 967 хил. лв
- Сгради 1 711 хил. лв

Инвестиционните имоти са представени във финансовите отчети на Фонда като е използван Модел на справедливата стойност - оценка на пазарната стойност на имотите към 31.12.2018 г., изготвена от независим оценител, притежаващ правоспособност за извършване на оценка на недвижими имоти съгласно Закона за независимите оценители. Справедливата стойност е от ниво 3 в йерархията на справедливата стойност.

6. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Пояснение	2018 ‘000 лв	2017 ‘000 лв
Акции и права	32 233	29 583
<i>Акции и права на емитенти от България</i>	28 680	27 190
<i>Акции и права на емитенти от чужбина</i>	3 553	2 393
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	4 469	4 422
<i>Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми от България</i>	4 345	4 277
<i>Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми на емитенти от чужбина</i>	124	145
Други дългови ценни книжа	7 604	10 516
<i>Корпоративни облигации</i>	5 481	4 343
<i>Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни</i>	-	4 664
<i>Корпоративни облигации на емитенти от чужбина</i>	2 123	1 509
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави-членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	6.1. 32 236	26 654
<i>Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата</i>	4 711	4 836
<i>Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ</i>	21 755	21 818
<i>Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки</i>	5 770	-
	76 542	71 175

Ценните книжа отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, представени по видове валути са:

	2018 ‘000 лв	2017 ‘000 лв
Ценни книжа по справедлива стойност в лева	34 886	32 765
Ценни книжа по справедлива стойност в евро	31 151	29 628
Ценни книжа по справедлива стойност в долари	10 505	8 782
	76 542	71 175

Представените по-долу стойности към 31 декември 2018 г. на ценните книжа са определени посредством използване на пазарни котировки на тези книжа. При липса на котирани цени на активен пазар за определяне на справедливите стойности на някои от дълговите ценни книжа са приложени техники за оценка, които са представени в пояснение 6.1.

6.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ, трети страни и техните централни банки

	2018	2017
	'000 лв	'000 лв
Дългови ценни книжа издадени или гарантирани от държавата	4 711	4 836
Дългови ценни книжа издадени или гарантирани от държави-членки или държави посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, ЕЦБ и/или ЕИБ	21 755	21 818
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни и техните централни банки	5 770	-
	32 236	26 654

6.1.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата

Емисия	Лихвен процент	Падѐж	Вид валута	Номинал	Справедлива
					стойност 31.12.2018 '000 лв.
BG2040114212	3.000%	12.02.2021 г.	EUR	1 064 077	2 240
BG2040113214	3.500%	16.01.2020 г.	EUR	625 000	1 289
XS1382693452	1.875%	21.03.2023 г.	EUR	350 000	743
XS1208855889	2.625%	26.03.2027 г.	EUR	200 000	439
					4 711

6.1.2. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ

Емисия	Лихвен процент	Падѐж	Вид валута	Държава	Номинал	Справедлива
						стойност 31.12.2018 '000 лв.
XS1420357318	2.875%	26.05.2028 г.	EUR	Румъния	2 010 000	3 996
XS1312891549	2.750%	29.10.2025 г.	EUR	Румъния	1 500 000	3 167
XS0485991417	7.375%	11.02.2020 г.	USD	Литва	1 050 000	1 925
XS0954674312	6.250%	21.10.2020 г.	USD	Унгария	900 000	1 616
US731011AR30	6.375%	15.07.2019 г.	USD	Полша	850 000	1 524
XS0961637542	6.000%	08.05.2020 г.	EUR	Хърватия	650 000	1 402
XS1599193403	2.375%	19.04.2027 г.	EUR	Румъния	700 000	1 385
US676167BL26	2.375%	01.10.2021 г.	USD	Австрия	760 000	1 295
US298785FM34	4.000%	16.02.2021 г.	USD	Люксембург	650 000	1 158
XS1117298916	3.000%	11.03.2025 г.	EUR	Хърватия	500 000	1 076
XS1330975977	2.375%	08.12.2021 г.	EUR	Унгария	350 000	717
US298785GJ95	3.250%	29.01.2024 г.	USD	Люксембург	350 000	619
US676167BQ13	1.875%	20.01.2021 г.	USD	Австрия	300 000	509
XS1696445516	1.750%	10.10.2027 г.	EUR	Унгария	200 000	397
US676167BX63	3.125%	07.11.2023 г.	USD	Австрия	200 000	349
XS1115429372	4.000%	30.01.2020 г.	USD	Унгария	200 000	347
US857524AB80	5.000%	23.03.2022 г.	USD	Полша	150 000	273
						21 755

6.1.3. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки

Емисия	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Държава	Номинал	Справедлива стойност 31.12.2018 '000 лв.
XS1300502041	5.750%	12.11.2020 г.	EUR	Албания	950 000	2 010
XS1205717702	3.875%	18.03.2020 г.	EUR	Черна Гора	600 000	1 235
XS1877938404	3.500%	09.10.2025 г.	EUR	Албания	550 000	1 077
XS1807201899	3.375%	21.04.2025 г.	EUR	Черна Гора	400 000	789
XS1377508996	5.750%	10.03.2021 г.	EUR	Черна Гора	300 000	659
						5 770

7. Вземания

	2018 '000 лв	2017 '000 лв
Вземания, свързани с инвестиции, бруто	6 582	7 093
Обезценка от предходни години	(1 407)	(889)
Загуба от обезценка	(230)	(525)
Възстановяване на загуба от обезценка	148	7
Вземания свързани с инвестиции, нетно от обезценки	5 093	5 686
Други вземания	-	198
		5 884

Към 31.12.2018 г. вземанията, свързани с инвестиции представляват:

	Бруто '000 лв	Обезценка '000 лв	Нето '000 лв
Вземания по репо сделки	3 465	-	3 465
Вземания по лихви и главници по облигации	3 017	(1 479)	1 538
Вземания по дивиденди	91	(10)	81
Вземания по имоти	9	-	9
Общо	6 582	(1 489)	5 093

Ръководството на Дружеството е оценило, че няма ефект от първоначалното прилагане на МСФО 9 по отношение на обезценката на вземания на Фонда на 1 януари 2018, съответно не е отчетен ефект и не са оповестени преизчислени начални салда.

Вземанията, свързани с инвестиции по нива на обезценка към 31 декември 2018:

	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Вземания, свързани с инвестиции				
Вземания по репо сделки	3 465	-	-	3 465
Вземания по лихви и главници по облигации	-	103	2 914	3 017
Вземания по дивиденди	-	91	-	91
Вземания по имоти	9	-	-	9
Общо вземания, свързани с инвестиции, брутно	3 474	194	2 914	6 582
Обезценка	-	(10)	(1 479)	(1 489)
Общо вземания, свързани с инвестиции, нетно	3 474	184	1 435	5 093

Обезценка – Вземания, свързани с инвестиции по амортизирана стойност	Ниво 1 Очаквана кредитна загуба за период от 12 месеца	Ниво 2 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива	Ниво 3 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива	Общо
Обезценка към 01.01.2018		(29)	(1,378)	(1,407)
Промени				
Преход към ниво 1				
Преход към ниво 2				
Преход към ниво 3				
Увеличения поради промяна на кредитния риск		(35)	(195)	(230)
Намаление поради промяна на кредитния риск		54	94	148
Отписани вземания				-
Промени от изменения, различни от отписвания				
Нови финансови активи - придобити или закупени				
Отписани Финансови активи				
Обезценка към 31.12.2018		(10)	(1,479)	(1,489)

Вземания, свързани с инвестиции по амортизирана стойност	Ниво 1 Очаквана кредитна загуба за период от 12 месеца	Ниво 2 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива	Ниво 3 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива	Общо
Брутна балансова стойност към 01.01.2018	3,773	315	3,005	7,093
Промени в брутната балансова стойност				
Преход към ниво 1				
Преход към ниво 2				
Преход към ниво 3				
Промени от изменения, различни от отписвания	(3,773)	(315)	(94)	(4,182)
Нови финансови активи - придобити или закупени	3,474	194		3,668
Отписани Финансови активи				
Отписани вземания			3	3
Други промени				
Балансова стойност към 31.12.2018	3,474	194	2,914	6,582

8. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват следните компоненти:

	2018 '000 лв	2017 '000 лв
Парични средства по разплащателни сметки	2 873	4 287
	2 873	4 287

9. Нетни активи на разположение на осигурените лица

	2018 '000 лв	2017 '000 лв
Индивидуални партии	87 148	83 769
Нетни активи на разположение на осигурените лица към края на периода	87 148	83 769

Изменението на нетните активи на разположение на осигурените лица е резултат от:

	2018 '000 лв	2017 '000 лв
Към началото на периода	83 769	75 760

	2018 ‘000 лв	2017 ‘000 лв
Постъпили осигурителни вноски	7 973	7 667
Постъпили суми от пенсионни фондове, управлявани от други ПОАД	147	123
Общо увеличение от осигурителни вноски	8 120	7 790
Доход от инвестиране средствата на фонда	5	4 802
Изплатени пенсии	(115)	(119)
Еднократно изплатени суми на осигурени лица	(3 878)	(3 491)
Средства за изплащане на наследници на осигурени лица и пенсионери	(185)	(130)
Преведени суми на осигурени лица, преминали в други пенсионни фондове	(255)	(104)
Преведени данъци	(100)	(95)
Встъпителна такса	(11)	(10)
Такса за обслужване	(192)	(192)
9% инвестиционна такса	-	(432)
Такса за изтегляне	(10)	(10)
Общо намаление, свързано с осигурителни вноски	(4 746)	(4 583)
Към края на периода	87 148	83 769

Прекратени осигурителни договори на осигурени лица, напуснали фонда през 2018 г. са в резултат от:

Причина	Брой
Изтеглени вноски	81
Прехвърляне към други ПОД	101
Придобито право на пенсия	1 110
Смърт на осигурено лице	116
	<u>1 408</u>

10. Задължения, свързани с инвестиции

Задълженията, свързани с инвестиции към 31.12.2018 г. са в размер на 11 хил. лв. и представляват:

- Предоставени депозити в размер на 11 хил. лв. по договори за наем на инвестиционни имоти;

11. Удръжки и такси за ПОАД

Видове такси	Размер на таксите съгласно Правилника на Фонда	2018	2017
		Стойност на таксата '000 лв	Стойност на таксата '000 лв
Такса за обслужване на дейността	До 4 % от вноските	192	192
Такса от дохода	9%	-	432
Такса за изтегляне	5 лв. за всяко теглене	10	10
Встъпителна такса	До 8 лв.	11	10
		213	644

12. Печалби от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, нетно

	2018 '000 лв	2017 '000 лв
Приходи от лихви	1 786	1 756
Приходи от дивиденди	609	571
Печалба от промяна в справедливата стойност	48 546	65 236
Загуба от промяна в справедливата стойност	(51 344)	(61 453)
Нетни печалби/ (загуби) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	(2 798)	3 783
Положителни валутно-курсови разлики	4 760	3 668
Отрицателни валутно-курсови разлики	(4 324)	(4 882)
Нетна печалба/ (загуба) от валутна преоценка	436	(1 214)
Печалба от продажба на финансови активи	143	478
Загуба от продажба на финансови активи	(15)	(12)
Платени комисионни на инвестиционни посредници	(28)	(48)
Нетни печалби от сделки с финансови активи	100	418
Разходи по обезценка на вземания	(230)	(525)
Приходи от възстановена обезценка на вземания	148	7
(Разходи за)/приходи от обезценка	82	(518)
Други разходи, свързани с финансови инструменти	(1)	(1)
	214	4 795

13. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Фонда включват ПОАД „ЦКБ – Сила“, предприятията с контролно участие в ПОАД ЦКБ-Сила и всички дружества в групата „Химимпорт“ АД.

Предприятията с контролно участие в Дружеството са:

50,04 % от акциите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД се притежават от „ЦКБ Груп“ ЕАД и 25,24 % се притежават пряко от „Инвест Кепитъл“ АД.

Свързани лица са всички дружества в групата „Химимпорт“ АД, защото са под общ контрол на „Инвест Кепитъл“ АД.

13.1. Сделки с ПОАД „ЦКБ – Сила“

Видове такси	Такси от осигурителни вноски '000 лв	Инвестиционна такса върху актива '000 лв	Встъпителна такса и изтегляне '000 лв	Общ '000 лв
Към 31.12.2017 г.	20	52	2	74
Преведени към ПОАД	(211)	(52)	(21)	(284)
Начисления към ПОАД	192	-	21	213
Към 31.12.2018 г.	1	-	2	3

13.2. Разчети с ПОАД „ЦКБ – Сила“

	2018 '000 лв	2017 '000 лв
Задължения за:		
- такса за обслужване	1	20
- инвестиционна такса	-	52
- встъпителна такса и такса изтегляне	2	2
	3	74

14. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Фондът не е осъществил инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци.

15. Условни активи и пасиви

През периода Фондът няма условни активи или пасиви и няма предявени към него правни искиове.

16. Политика по управление на риска

16.1. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Фондът набира парични средства от осигурените лица, които се управляват от ПОАД в съответствие с Правилата за дейността на Фонда и изискванията на пенсионното законодателство. Тези парични средства се инвестират съгласно утвърдената от ПОАД и Фонда инвестиционна политика. Вследствие на използването на финансови инструменти Фонда е изложен на различни видове риск, които ПОАД управлява. Най-значимите финансови рискове, на които е изложен Фонда са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Рискът в дейността по управлението на портфейла на Фонда е свързан с възможността фактическите постъпления от дадена инвестиция да не съответстват на очакваните.

Спецификата при управлението на портфейли на пенсионни фондове извежда необходимостта от прилагането на адекватни системи за навременното идентифициране и управление на различните видове риск, като от особено значение са процедурите за управление на рисковете, механизмите за поддържането им в приемливи граници, оптимална ликвидност и диверсификация на портфейла.

Управлението на риска във Фонда, се извършва от ПОАД и се подчинява на принципа на централизираността и е структурирано според нивата на компетенции както следва:

- Управителен съвет - определя допустимите нива на риск в рамките на възприетата стратегия за развитие;
- Изпълнителни директори - контролират процеса на одобрение и прилагане на адекватни политики и процедури в рамките на приетата стратегия за управление на риска;
- Риск мениджър - извършва оперативна дейността по измерване, мониторинг, управление и контрол на рисковете при управлението на портфейла на Фонда.

Дейността по управлението на рисковете се извършва ежедневно, като се спазват всички нормативни изисквания и вътрешните правила за управление на риска. При оценката на риска се прилагат подходящи измерители, като стойностите им се анализират ежедневно и се следят ограниченията и действащите лимити.

Основен риск за дейността на Фонда е понижаване на пазарните цени на притежаваните финансови инструменти, които към 31 декември 2018 г. са 87.79% от активите на Фонда. Подобно развитие би довело до отчитане на загуби от последваща оценка и съответното намаляване на нетната стойност на активите.

Друг основен риск, на който е изложен Фондът, е лихвеният. Предвижданията на ръководството на ПОАД са, че в краткосрочен и средносрочен план няма да бъде извършено намаление на лихвените равнища.

Инвестициите във Фонда са изложени на минимален валутен риск поради факта че всички активи, притежавани от Фонда, са деноминирани основно в лева и евро, и 12.21% от активите са деноминирани в USD.

Международната рейтингова агенция S&P Global Ratings потвърди дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута на BBB-/A-3. Перспективата пред рейтинга също се потвърждава и остава положителна. В обобщения коментар на S&P Global Ratings се казва, че паричните условия в България продължават да се подобряват, нарастването на кредитите подкрепя растежа и страната постига напредък по присъединяването си към Валутния механизъм II (ERM II).

Международната рейтингова агенция Fitch потвърди дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България на ниво BBB в чуждестранна и местна валута със стабилна перспектива. Оценката на рейтинга е подкрепена от стабилните външни и публични финанси, както и надеждната политическата рамка за поетапно присъединяване към Еврозоната.

Според вижданията на ПОАД, Фондът е редуцирал кредитния риск (риск от невъзможност на издателя на ценни книжа да изпълни своите парични задължения) до минималното, чрез извършвания кредитен анализ, диверсификацията на инвестициите, наблюденията на събитията и тенденциите в икономическите и политическите условия. Въпреки това няма сигурност, че тези действия ще предотвратят загуби, възникнали от кредитен риск.

От началото на дейността си Фондът не е сключвал хеджиращи сделки чрез деривативни финансови инструменти.

Пазарният риск, на който е изложен Фонда, вследствие на използването на финансови инструменти е риск по-конкретно свързан с риск от промени във валутния курс, лихвен риск и ценови риск.

16.1.1. Анализ на пазарния риск

Всички търгуеми финансови инструменти са изложени на пазарен риск, който представлява рискът от повишаване или намаляване на тяхната пазарна стойност в следствие на бъдещи промени в пазарните условия. Финансовите инструменти се оценяват по справедлива стойност и всички промени в пазарните условия се отразяват директно в Отчета за нетни активи на разположение на осигурените лица.

Притежаваните от Фонда финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен риск се управляват в съответствие с утвърдените лимити, съобразени с изискванията на пенсионното законодателство. За намаляване на пазарния риск ПОАД се стреми максимално да диверсифицира инвестициите в портфейла спрямо определен икономически сектор, икономическа структура или емитент.

За периода от създаване на Фонда до 31 декември 2018 г., предвид характера, структурата и обема на инвестициите, не е преценено като необходимо и целесъобразно извършването на хеджиране на риска чрез използване на деривативни финансови инструменти.

За избягване на риска от концентрация, ПОАД се стреми да спазва заложените ограничения за инвестиране на активите на Фонда.

16.1.2. Валутен риск

Фондът е изложен на валутен риск при сключването на сделки в чуждестранна валута.

Валутният риск измерва чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута, различна от лев и евро, като процент от нетните активи на фонда. Към 31 декември 2018 г. нетната експозиция в щатски долари е 12.21% от нетните активи на Фонда.

Към датата на приемане на финансовия отчет Република България продължава да има фиксиран курс към еврото, което премахва в значителна степен валутния риск. Такъв риск би възникнал при промяна на нормативно определения курс 1 евро към 1.95583.

За да намали валутния риск, Фондът следи паричните потоци, които не са в български лева. Политиката по управление на валутния риск, осъществявана от ПОАД, е да не се извършват значителни операции и да не се поддържат отворени позиции в чуждестранна валута, различна от евро, поради което и нетните валутни курсови разлики са незначителни.

Финансовите активи, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева са както следва:

31.12.2018 г.	Позиции в лева ‘000 лв	Позиции в евро ‘000 лв	Позиции в щ. долари ‘000 лв	Общо ‘000 лв
Парични средства в каса и банка	2 289	446	138	2 873
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	4 711	-	4 711
Корпоративни облигации	1 956	3 525	-	5 481
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	1 765	358	2 123
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	5 770	-	5 770
Акции и права	28 680	-	-	28 680
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	4 250	-	95	4 345
Акции и права на емитенти от чужбина	-	3 116	437	3 553
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	124	-	124
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	12 140	9 615	21 755
Инвестиционни имоти	2 678	-	-	2 678
Вземания	3 599	1 493	1	5 093
Общо активи	43 452	33 090	10 644	87 186

31.12.2017 г.	Позиции в лева '000 лв	Позиции в евро '000 лв	Позиции в щ. долари '000 лв	Общо '000 лв
Парични средства в каса и банка	2 950	1 098	239	4 287
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	4 836	-	4 836
Корпоративни облигации	1 408	2 935	-	4 343
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	-	4 664	-	4 664
Корпоративни облигации в чужбина	-	1 509	-	1 509
Акции и права	27 190	-	-	27 190
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	4 167	-	110	4 277
Акции и права в чужбина	-	2 087	306	2 393
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	-	145	-	145
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	-	13 452	8 366	21 818
Инвестиционни имоти	2 728	-	-	2 728
Вземания	4 012	1 872	-	5 884
Общо активи	42 455	32 598	9 021	84 074

16.1.3. Лихвен риск

Фондът не използва кредитно финансиране за дейността си, поради което пасивите на Фонда не са изложени на лихвен риск.

Дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите на ПОАД. Процедурите по управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища.

Лихвеният риск се наблюдава и измерва чрез следните количествени методи – дюрация и рискова премия. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на един инструмент към изменение на нивото на лихвените проценти. ПОАД използва метода на модифицираната дюрация да измери лихвения риск, свързан с всеки инструмент, базиран на лихвен процент като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси базирани на облигации. Рисковата премия е разликата между доходността до падеж на корпоративна, общинска, или ипотечна облигация и доходността до падеж на ДЦК със сходен падеж. ПОАД анализира нивото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитния рейтинг на емитента.

Действителният ефект зависи от множество фактори, които включват промените в лихвения процент, породени от чувствителността спрямо различните периоди или валути.

При нарастване на лихвите с 1.0% стойността на портфейла от дългови ценни книжа се понижава с 1 577 694.15 лв.

Дюрацията на дълговите ценни книжа на Фонда е 4.05. Модифицирана дюрация на дълговите ценни книжа на Фонда е 3.96.

В следващата таблица е показана информация за номиналните лихвени проценти на активите на Фонда:

31.12.2018 г.	Лихвен процент	Лихвоносни '000 лв	Безлихвени '000 лв	Общо '000 лв
Парични средства в каса и банка	по тарифа	2 873	-	2 873
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	от 1.875% до 3.500%	4 711	-	4 711
Корпоративни облигации	от 3.500% до 8.000%	5 481	-	5 481
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	от 4.000% до 5.875%	2 123	-	2 123
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	от 3.500% до 5.750%	5 770	-	5 770
Акции и права	-	-	28 680	28 680
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	3 553	3 553
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	4 345	4 345
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	124	124
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	от 1.750% до 7.375%	21 755	-	21 755
Инвестиционни имоти	-	-	2 678	2 678
Вземания	7.000%	3 464	1 629	5 093
Общо активи		46 177	41 009	87 186

31.12.2017 г.	Лихвен процент	Лихвоносни '000 лв	Безлихвени '000 лв	Общо '000 лв
Парични средства в каса и банка	по тарифа	4 287	-	4 287
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	от 1.875% до 5.000%	4 836	-	4 836
Корпоративни облигации	до 9.000%	4 343	-	4 343
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	от 3.875% до 5.750%	4 664	-	4 664
Корпоративни облигации в чужбина	4.000%	1 509	-	1 509
Акции и права	-	-	27 190	27 190
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	-	-	4 277	4 277
Акции и права в чужбина	-	-	2 393	2 393
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	-	-	145	145
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	от 1.750% до 7.375%	21 818	-	21 818
Инвестиционни имоти	-	-	2 728	2 728
Вземания	7.000%	3 772	2 112	5 884
Общо активи		45 229	38 845	84 074

Фондът не притежава финансови инструменти с плаващ лихвен процент към края на 2018год.

16.1.4. Ценови риск

Основния ценови риск, на който е изложен Фондът, е свързан с инвестициите в капиталови ценни книжа. Справедливата стойност на тези финансови инструменти се влияе от промени в пазарните равнища на съответните ценни книжа, което от своя страна рефлектира върху доходността на Фонда.

ПОАД измерва ценовия риск на инвестициите чрез приложимия за съответния пазар количествен метод - историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение за период един месец. При невъзможност за прилагане на този метод се използва стандартното отклонение на индексите на регулираните пазари, на които се търгуват дадени акции, като заместител при цялостния анализ на портфейлите.

16.1.5. Анализ на кредитния риск

При управление на кредитния риск ПОАД наблюдава риска от неизпълнение на ангажименти от страна на контрагенти при операции с финансови инструменти.

При наблюдението на рисковите експозиции се отчитат колебанията в справедливата стойност на финансовите инструменти. През разглеждания период кредитният риск при някои от компаниите-емитенти на ценни книжа, в които са инвестирани средства на осигурените лица, е висок. Налице са, както ликвидни проблеми, които възпрепятстват нормалното погасяване на дължимите лихви и/или главници по издадените облигации, така и влошени финансови показатели, отнасящи се до рентабилността и финансовата задлъжнялост на емитентите. Общо дълговите ценни книжа представляват 45.70% от активите, като 42.64% от тях са с обезпечение недвижим имот или застраховка, а 3.06% необезпечени.

Финансовото състояние на длъжниците се анализира на база на текущите им финансови отчети, друга достъпна за кредиторите информация, както и посредством директни срещи с ръководствата на компаниите емитенти с цел изясняване на перспективите пред тях и възможностите за погасяване на задълженията. За разглеждания период кредитният риск за управлявания портфейл като цяло е нисък, предвид обстоятелството, че въпросните проблемни емисии заемат относително нисък дял в него (0.87%). Фондът се стреми да ограничава кредитния риск чрез осъществяване на сделки приоритетно с контрагенти, притежаващи висок кредитен рейтинг, а когато е необходимо изисква и адекватни обезпечения. В случай на необходимост се предприемат всички законови мерки с цел да се защитят в максимална степен интересите на осигурените лица.

През 2018 г. бяха извършени обезценки на определени активи. С оглед спазване на принципа на предпазливост и отразяване на вярното и точно състояние на активите и пасивите на ДПФ „ЦКБ- Сила“ беше направена оценка на възстановимата стойност на вземанията от емитенти на облигации, в резултат на която са отчетени разходи за обезценка на просрочени вземания в размер на 230 хил. лв. за 2018 г.

Обезпеченията по просрочените вземания ниво 3 са както следва:

Емитент	Емисия№	Общ размер на емисията (хил. лв.)	Размер на вземането на фонда. (хил. лв.)	Размер на вземането, нетно от обезценка	Кратко описание на обезпечението
ТЦ ИМЕ		29 337	1 331	599	Недвижими имоти
Хелт енд уелнес АДСИЦ	BG2100005094	29 337	1 583	836	Недвижими имоти

През 2018 г. няма реструктурирани емисии ценни книжа.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг. Средствата по разплащателни сметки на фонда в размер на 2 873 хил. лв. са депозирани в ОББ АД.

Кредитният рейтинг на инвестиции на Фонда е представен в следващата таблица:

Ценна книга	Емисия	Рейтинг	Рейтингова агенция
ДЦК	BG2040114212	BBB-	S&P
ДЦК	BG2040113214	BBB-	S&P
ДЦК	XS1382693452	BBB-	S&P
ДЦК	XS1208855889	BBB-	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS1420357318	BBB-	Fitch
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS1312891549	BBB-	Fitch
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS0485991417	A-	Fitch
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS0954674312	Baa3	Moody's
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	US731011AR30	A-	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS0961637542	BB+	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS1599193403	BBB-	Fitch
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	US676167BL26	AA+	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS1117298916	BB+	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	US298785FM34	AAA	Fitch
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS1330975977	Baa3	Moody's

Ценна книга	Емисия	Рейтинг	Рейтингова агенция
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	US676167BQ13	AA+	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	US676167BX63	AA+	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	US298785GJ95	AAA	Fitch
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS1696445516	Baa3	Moody's
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	XS1115429372	BBB-	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	US857524AB80	A-	S&P
Republic of Albania	XS1300502041	B+	S&P
Republic of Albania	XS1877938404	B+	S&P
Montenegro	XS1377508996	B+	S&P
Montenegro	XS1807201899	B+	S&P
Montenegro	XS1205717702	B+	S&P
ENERGO PRO AS	XS1731657141	B+	S&P
ENERGO PRO AS	XS1816296062	B+	S&P
HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA	XS1309493630	BB	S&P
BULGARIAN ENERGY HOLDING	XS1839682116	BB	Fitch

Общата стойност на инвестициите в дългови ценни книжа без кредитен рейтинг към края на 2018 г. е 5 089 хил. лв.

Излагането на Фонда на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати към датата на отчета, както е посочено по-долу:

Групи финансови активи (баланси стойности)	2018 '000 лв.	2017 '000 лв.
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	76 542	-
Финансови активи държани за търгуване	-	71 175
Вземания	5 093	5 686
Парични средства и парични еквиваленти	2 873	4 287
	84 508	81 148

Ръководството на ПОАД счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са обезценявани през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка, включително и тези, които са с настъпил падеж.

В следващите таблици е представен анализ на матуриретна структура според остатъчния срок на падеж на финансовите активи на Фонда:

31.12.2018 г.	До 3 м.	3 м.-6 м	6 м.-1	1 г.-5 г.	Над 5 г	Без	Общо
	'000 лв	'000 лв	'000 л	'000 лв	'000 лв	матурирет	'000 лв
Парични средства в каса и банка	2 873	-	-	-	-	-	2 873
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	-	-	4 272	439	-	4 711
Корпоративни облигации	-	-	380	947	4 154	-	5 481
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	-	-	1 761	362	-	2 123
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	-	-	3 904	1 866	-	5 770
Акции и права	-	-	-	-	-	28 680	28 680
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	-	-	-	4 345	4 345
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	3 553	3 553
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	124	124
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	-	1 524	9 591	10 640	-	21 755
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	-	2 678	2 678
Вземания	3 972	1 121	-	-	-	-	5 093
Общо активи	6 845	1 121	1 904	20 475	17 461	39 380	87 186

31.12.2017 г.	До 3 м.	6 м.-1	1 г.-5 г.	Над 5	Без	Общо
	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	матуритет	'000 лв
Парични средства в каса и банка	4 287	-	-	-	-	4 287
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	-	3 632	1 204	-	4 836
Корпоративни облигации	206	132	994	3 011	-	4 343
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	-	-	4 664	-	-	4 664
Корпоративни облигации в чужбина	-	-	1 509	-	-	1 509
Акции и права	-	-	-	-	27 190	27 190
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	-	-	-	-	4 277	4 277
Акции и права в чужбина	-	-	-	-	2 393	2 393
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	-	-	-	-	145	145
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавни членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	668	-	10 340	10 810	-	21 818
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	2 728	2 728
Вземания	5 884	-	-	-	-	5 884
Общо активи	11 045	132	21 139	15 025	36 733	84 074

Дружеството извършва регулярно анализ на съответствието на активите и пасивите на Фонда и достатъчната наличност на ликвидни средства за посрещане на текущите плащания. На база на актюерски изчисления ръководството на Дружеството очаква предстоящите плащания в срок от една година да са в размер на 4.3 млн. лв., включително средствата на осигурените лица, които ще бъдат прехвърлени в други пенсионни фондове. Концентрацията на пенсионните плащания към осигурени лица се очаква да настъпи след двадесет и пет години на база на актюерското предположение, че 57.19% от осигурените в момента лица ще придобият право на пенсия след около двадесет и пет години.

16.2. Анализ на ликвидния риск

ПОАД и Фондът следват задълженията за ликвидност произтичащи от раздел III на Наредба № 10.26.11.2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

За да се избегнат ликвидни проблеми се извършва контрол и оценка на ликвидността и паричните потоци на Фонда, като се предприемат и активни действия.

Върху ликвидността на Фонда се извършва ежедневно наблюдение. ПОАД следи изходящите и входящи парични потоци на ежедневна база.

ПОАД наблюдава и измерва ликвидния риск на база историческите входящи и изходящи парични потоци и изготвяната ежедневно пет-дневна прогноза за паричните потоци, свързани с дейността. На база на този анализ, ПОАД определя минимален праг на ликвидни парични средства и парични еквиваленти в портфейлите на управляваните фондове.

При констатиране на ликвидни проблеми е изградена процедура по уведомяване на заинтересованите лица от лицето отговорно за управлението на риска и лицето от специализираната служба за вътрешен контрол, определено да следи за спазване на изискванията на Наредба № 10.26.11.2003 г. на КФН. Отговорните лица са Изпълнителните директори, инвестиционния консултант и Съвета по инвестициите.

От започване на дейността на Фонда не е отчетен недостиг на ликвидни средства или затруднения при покриване на задълженията му.

През отчетния период фондът не е ползвал външни източници за осигуряване на ликвидни средства, като е изпълнявал своите текущи задължения в срок.

Всички текущи пасиви на Фонда са нелихвоносни и са с остатъчен матуритет до 1 месец.

16.3. Анализ на концентрационния риск

Концентрационният риск представлява рискът от концентриране на инвестиции в даден сектор от икономиката, валута, географска локация или един емитент. ПООД „ЦКБ-Сила“ АД, придържайки се стриктно към съществуващите регулации, касаещи инвестиционната дейност на пенсионните фондове в България, се стреми да инвестира средствата на осигурените лица в ДПФ „ЦКБ – Сила“ диверсифицирайки портфейла от активи по всеки един от споменатите по-горе компоненти. За целта се подбират ценни книжа както с фиксиран, така и с променлив доход. Книжата с фиксиран доход представляват облигации на държави или компании, отличаващи се със стабилност и предлагащи очаквана възвръщаемост, която има потенциал да изпревари темпа на инфлация през следващите години, като по този начин спомогне за постигане на положителна реална доходност от портфейла като цяло. Книжата с променлив доход са предимно на утвърдени или перспективни български компании, при които са налице възможности за постигане на растеж, изпреварващ този на БВП на страната.

По отношение на валутната диверсификация се акцентира върху активи деноминирани в лева и евро, тъй като задълженията на фонда са изразени в тези валути. Освен в тях, към 31.12.2018 год. присъстват и активи, деноминирани в щатски долари.

По отношение на географската диверсификация – приоритетно се инвестира на пазарите в България, както и на тези в страни от Централна и Източна Европа предвид очакванията за изпреварващ растеж през следващите години спрямо развитите пазари от Западна Европа и САЩ.

По отношение на концентрацията на активи, издадени от един емитент – ПООД „ЦКБ-Сила“ АД стриктно спазва заложените нормативни ограничения в законодателството, регламентиращо дейността на ФДПО и не допуска надвишаване на разрешените лимити.

16.4. Анализ на регулаторен и политически риск

Регулаторният и политическият риск са рискове, които са взаимно свързани и се отнасят до неблагоприятна промяна в нормативните разпоредби и вземане на политически решения, които да се отразят негативно на дейността, стойността на активите на управляваните фондове и съответно средствата на осигурените лица.

В Държавен вестник бр. 92 от 2017 г. бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване. С него се извършват промени в регламентацията на допълнителното пенсионно осигуряване, в следните основни насоки:

- Развитие на системата на корпоративно управление на пенсионноосигурителните дружества, повишаване на изискванията към членовете на управителните и контролните органи;

- Усъвършенстване на изискванията към системите за управление на пенсионноосигурителните дружества;
- Развитие на функциите на банките–попечители;
- Усъвършенстване на режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване;
- Съобразяване с изисквания на законодателството на Европейския съюз;
- Повишаване на изискванията към осигурителните посредници;
- Повишаване на прозрачността на допълнителното пенсионно осигуряване и на осведомеността на осигурените лица;
- Промяна в регулаторните правомощия и усъвършенстване на производствата по издаване на разрешения и одобрения;
- Други.

Основната част от измененията, свързани с режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване влизат в сила на 18.11.2018г.. В § 155, ал.1 от ЗИДКСО е предвиден 18-месечен срок от обнародването на закона в Държавен вестник, в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат дейността си в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса, като съгласно § 155, ал.3 от ЗИДКСО е изрично уреден срок до 31 декември 2021 г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат в съответствие с предвидените изисквания към инвестиционната дейност активите, притежавани от управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, които към датата на влизането в сила на закона не отговарят на тези изисквания.

Ръководството на Дружеството е предприело необходимите действия за привеждане на дейността на Дружеството и управляваните от нея фондове в съответствие с изискванията на законодателството.

16.5. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Фонда могат да бъдат представени в следните категории:

	2018 '000 лв.	2017 '000 лв.
Финансови активи		
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	76 542	-
Финансови активи държани за търгуване	-	71 175
Вземания	5 093	5 686
Парични средства и парични еквиваленти	2 873	4 287
Финансови пасиви		
Задължения	14	283

17. Политика и процедура за управление на нетните активи

Целите на ПОАД по отношение управлението на нетните активи са:

- Постигане на оптимална доходност, съразмерна с поемането на умерен риск за осигурените лица;
- Спазване на нормативните изисквания;

- Поддържане на висока ликвидност;
- Адекватно съотношение между вложените парични средства в ценни книжа и паричните инструменти.

Управлението на активите на Фонда, използването им за генериране на доход се извършва от „Мениджър инвестиции“ (финансов анализатор) и инвестиционния консултант на ПОАД в съответствие с нормативната уредба, Правилата на Фонда, под наблюдението на специализирана служба “Вътрешен контрол”, Риск мениджър и активното взаимодействие с Дирекция “Финансово счетоводна” съгласно правилата за вътрешната структура и вътрешния контрол на ПОАД.

18. Определяне на справедлива стойност

Справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, търгувани на активни пазари (каквито са публично търгуемите деривативи и търгуеми ценни книжа), е базирана на пазарни котировки към последна дата на търгуване за годината. Финансов актив се счита за търгуван на активен пазар, ако пазарните котировки са налични от борси, дилъри, брокери и т.н., тези цени се представят като реални и редовно осъществявани пазарни сделки. При оценката на справедливата стойност на финансовите активи към 31 декември 2018, Фондът е приел следните критерии за определяне на активен пазар: среден брой сключени сделки над 32 броя за предходния тримесечен период и над 1.5% от средния Free Float изтъргуван обем за същия период, като двете условия се прилагат кумулативно.

Справедливата стойност на финансови активи, които не се търгуват на активен пазар се определят чрез използване на техники за оценка. Фондът използва различни методи за оценка и предположения, базирани на пазарни условия, съществуващи към края на годината.

Фондът е приел измененията в МСФО 7, в сила от 1 януари 2009, което изисква Фондът да класифицира оценяването по справедлива стойност чрез използване на йерархия на оценките по справедлива стойност, която отразява значимостта на входните данни, използвани при определяне на оценките. Йерархията на справедливите стойности има следните нива:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които пряко или косвено са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котиран цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котиран цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котиран цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват за да отразят разликите между инструментите;

Нивото в йерархията на справедливите стойности, в рамките на която се категоризира оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват, се определя въз основа на най-ниския елемент от нивото, който е от значение за оценяването на справедливата стойност

в цялостния му обхват. За тази цел значението на даден елемент се оценява като се съпоставя с оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват.

Ако при оценяването на справедливата стойност бъдат използвани наблюдаеми елементи, които се нуждаят от значително коригиране, основано на ненаблюдаеми елементи, такова признаване е от ниво 3. За оценяването на значението на даден елемент за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват е необходимо да бъдат взети предвид специфичните за даден актив или пасив фактори.

Следващата таблица представя анализ на йерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда по видове към 31 декември 2018:

Група финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3	Общо '000 лв.
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	4 711	-	-	4 711
Корпоративни облигации		5 342	139	5 481
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	2 123	-	-	2 123
Акции и права	3 407		25 273	28 680
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	4 345	-	-	4 345
Акции и права в чужбина	3 553	-	-	3 553
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	124	-	-	124
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	21 755	-	-	21 755
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	5 770	-	-	5 770
Общо за група финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата	45 788	5 342	25 412	76 542

Следващата таблица представя анализ на йерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда по видове към 31 декември 2017:

Групи финансови активи държани за търгуване	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	4 836	-		4 836
Корпоративни облигации	-	-	4 343	4 343
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	6 173	-		6 173
Акции и права	27 190	-		27 190
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	4 277	-		4 277
Акции и права в чужбина	2 393	-		2 393
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	145	-		145
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	21 818	-		21 818
Общо групи финансови активи държани за търгуване	66 832	-	4 343	71 175

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни/

Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2018	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	11 150	Метод на дисконтирани те парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	14 123	Метод на нетната балансова стойност на активите	НСА не е пазарна оценка на активите	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Корпоративни облигации	139	Метод на дисконтирани те парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност;

Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2017	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Корпоративни облигации	4 343	Метод на дисконтираните парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до пониска справедлива стойност.

Справедливи стойности от Ниво 3

Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнение на движението от началното салдо до крайното салдо на справедливите стойности от Ниво 3.

В хиляди лева	Корпоративни облигации	
	Акции	облигации
Салдо на 1 януари 2018	-	4 343
Печалби, включени в отчета за промени в нетните активи на разположение на осигурените лица	(1 174)	8
Покупки	1 073	-
Продадени и падежирани	(395)	(614)
Изходящи трансфери от Ниво 3	-	(3 733)
Входящи трансфери към Ниво 3	25 769	135
Салдо на 31 декември 2018	25 273	139

19. Събития след края на отчетния период

След края на отчетния период не са настъпили събития, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Фонда.

20. Одобрение на финансовия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2018 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Управителния съвет на 20 март 2019 г.